2026/2196

29.9.2026

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2026/2196,

28. september 2026,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Cabo Verde relvajõudude toetamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 ([1]) loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Eelkõige kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõike 2 kohaselt selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.

(2) Lääne-Aafrika merendusvaldkond toimib jätkuvalt keerulises keskkonnas, kus piraatlus ja merel aset leidvad relvastatud röövimised, meremeeste röövimine, ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük (ETR-kalapüük), uimastite ja relvade smugeldamine ja salakaubavedu ning piiriülene organiseeritud kuritegevus kujutavad suurt ja üha kasvavat ohtu meresõidu turvalisusele, mõjutades meresõiduvabadust ja ohustades seetõttu peamisi kaubateid ning kahjustades kogu piirkonna kestlikku arengut, elanikkonna majanduslikku toimetulekut, keskkonda ja elurikkust.

(3) Cabo Verdel on ulatuslik majandusvöönd ja strateegiline asukoht Atlandi ookeani sõlmpunktis, ühendades Aafrikat Euroopa ja Ameerikaga, ning seetõttu on riik jätkuvalt eriti vastuvõtlik mitmesugustele ohtudele, sealhulgas merepiraatlusele, terrorismile, ebaseaduslikule uimasti- ja inimkaubandusele, küberkuritegevusele ja ETR-kalapüügile. Cabo Verde relvajõudude tugevdamine on oluline element meresõidu turvalisuse alaste pingutuste võimaldamiseks ja toetamiseks Cabo Verdel ning Atlandi ja Guinea lahe piirkondades.

(4) Euroopa Liidu ja Cabo Verde eripartnerluse raames 31. jaanuaril 2025 Brüsselis toimunud 13. ministrite kohtumisel kinnitasid mõlemad partnerid taas oma kavatsust tugevdada vastastikust koostööd julgeoleku ja stabiilsuse samba raames, et määrata kindlaks tõhustatud julgeolekukontseptsioon kooskõlas liidu integreeritud käsitusviisiga.

(5) Nõukogu võttis 8. juulil 2025 vastu otsuse (ÜVJP) 2025/1340 ([2]).

(6) 17. detsembril 2025 sõlmiti Euroopa rahutagamisrahastu abimeetmete halduri ja rakendaja – Portugali kaitseministeeriumi – vahel leping, mida rahastatakse nõukogu otsuse (ÜVJP) 2025/1340 alusel. Selleks et tagada 2026. aastal Euroopa rahutagamisrahastu toetuse järjepidevus ja vältida võimalikke tegevuslünki, peaks teatavate käesoleva otsuse alusel rahastatavate kulude rahastamiskõlblikkuse periood algama 17. detsembril 2025.

([1]) Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

([2]) Nõukogu 8. juuli 2025. aasta otsus (ÜVJP) 2025/1340, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Cabo Verde relvajõudude toetamiseks (ELT L, 2025/1340, 9.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1340/oj).

(7) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sai 1. aprillil 2026 Cabo Verdelt taotluse, et liit abistaks Cabo Verde relvajõude olulise infrastruktuuri, varustuse ja teenuste hankimisel, et tugevdada riigi rannikuvalve suutlikkust.

(8) Abimeetmete rakendamisel võetakse arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP ([3]), ning järgitakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda.

(9) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“), millega toetatakse Cabo Verdet (edaspidi „toetusesaaja“).

2. Abimeetme eesmärgid on järgmised:

a) veelgi tugevdada liidu ja toetusesaaja koostööd julgeoleku ja kaitse valdkonnas;

b) aidata suurendada Cabo Verde relvajõudude üldist julgeoleku- ja kaitsealast suutlikkust, et kaitsta toetusesaaja suveräänsust merel ja parandada piirkondlikku meresõidu turvalisust ning seeläbi paremini kaitsta merelaevu ja -ressursse, rannikuelanikkonda ja nende elatusvahendeid;

c) tugevdada toetusesaaja potentsiaali osaleda liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsioonides ning Cabo Verde panust ühismeetmetesse Yaoundé struktuuri raames.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks rahastatakse abimeetmest järgmist liiki varustust, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks, ning järgmist infrastruktuuri ja järgmisi teenuseid:

a) Euroopa rahutagamisrahastu 2025. aasta abimeetme raames antav ookeanipatrull-laeva varustus;

b) Cabo Verde rannikuvalve õhubaas Sali saarel ja sellega seotud varustus;

c) töökodade seadmed Cabo Verde rannikuvalve jaoks ja baaslaager Cabo Verde mereväe eriüksuste jaoks Mindelos, São Vicente saarel, ja nendega seotud varustus;

d) koolituskursused võtmetähtsusega valdkondades nagu hooldus, logistika ja side;

e) Cabo Verde rannikuvalve operatiivvarustus, sealhulgas reageerimisvarustus, individuaalne varustus ja sidevahendid;

([3]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

f) Cabo Verde riikliku mereoperatsioonide keskuse (COSMAR) õhk-maa-meri-side süsteemid ja seadmed;

g) Cabo Verde rannikuvalve õhusõiduk.

Abimeetmest rahastatakse vajaduse korral ka seotud varusid ja teenuseid, sealhulgas tehnilist väljaõpet.

4. Abimeetme kestus on 48 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 60 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning kooskõlas Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga.

3. Artikli 1 lõike 3 punktidega a ja d seotud kulud on rahastamiskõlblikud alates 17. detsembrist 2025.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetmest toetuse andmise tingimus.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:

a) abimeetmest toetatavad Cabo Verde relvajõudude üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tulemuslikult eesmärkidel, milleks see anti;

c) abimeetme raames antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;

d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ja seda ei anta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, mis käsitlevad abimeetmest toetuse andmise peatamist ja lõpetamist juhul, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning järgides Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda ja terviklikku metoodikaraamistikku Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate abimeetmete jaoks nõutavate meetmete ja kontrollide hindamiseks ja kindlaksmääramiseks.

2. Artikli 1 lõikes 3 osutatud tegevusi viib punktide a, d ja g puhul ellu Portugali kaitseministeerium ning punktide b, c, e ja f puhul Expertise France.

Artikkel 5

Seire, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja seirab artiklis 3 sätestatud toetusesaaja kohustuste täitmist. Nimetatud seire abil suurendatakse teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidatakse vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi, abimeetme raames toetust saavate Cabo Verde relvajõudude üksuste poolt.

2. Varustuse ja varude tarnimisele järgnev kontroll korraldatakse järgmiselt:

a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul Euroopa rahutagamisrahastu tarnesertifikaadid;

b) tegevusaruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab abimeetmest rahastatud varustuse, infrastruktuuri, varude ja teenuste abil läbiviidud tegevuste kohta igal aastal aruande seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealne kontroll, mille puhul toetusesaaja annab kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu, et teha kohapealseid kontrolle ja Euroopa rahutagamisrahastu auditeid.

3. Pärast abimeetme lõpuleviimist korraldab kõrge esindaja lõpphindamise, et anda hinnang selle kohta, kas abimeede aitas kaasa artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamisperioodil esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Abimeetmete haldur annab otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 korrapäraselt teavet tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Seda kohaldatakse artikli 1 lõike 3 punktidega a ja d seotud kulude suhtes alates 17. detsembrist 2025.

Brüssel, 28. september 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

K. KALLAS